

Barn- och
utbildningsnämnden

Yttrande över motion att upprätta en handlingsplan med åtgärder för att förbättra unga tjejers psykiska hälsa

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden avstyrker motionen att upprätta en handlingsplan med åtgärder för att förbättra unga tjejers psykiska hälsa.

Ärendebeskrivning

Maria Chergui (V), Maria Forsberg (V), Firat Nemrud (V), Alar Kuutmann (V), Solveig Pohjola (V) och Marcus Helgstrand (V) har den 15 mars 2016 lämnat in en motion - Upprätta en handlingsplan med åtgärder för att förbättra unga tjejers psykiska ohälsa.

Motionärerna yrkar på följande:

- Att Eskilstuna kommun utreder orsakerna till unga tjejers ohälsa utifrån ovanstående beskrivning.
- Att Eskilstuna kommun tar fram en handlingsplan med åtgärder för att förbättra unga tjejers psykiska hälsa.

Bakgrund

Precis som det skrivs i motionen upplever många unga flickor psykisk ohälsa. Den psykiska ohälsan bland unga ökar i Sverige igen. Det gäller både flickor och pojkar. Störst ökning av ungas psykiska ohälsa skedde på 90-talet och har sedan legat stabilt men nu ser man en ökning i psykisk ohälsa igen i alla grupper.

Den växande psykiska ohälsan är tydligt kopplad till ålder och ökar allra mest i åldrarna 20-24 år.

SCB:s data visar att den psykiska ohälsan är betydligt högre bland kvinnor än män, bland lågutbildade än högutbildade, och bland arbetare än tjänstemän. Ohälsan har ökat i samtliga grupper, men visar en tydlig koppling till sociala faktorer.

Forskningen och rapporter hos olika myndigheter pekar på flera orsaker till den ökade psykiska ohälsan:

- Skolprestation och arbetslöshet har tydliga kopplingar till ungas ohälsa. Sen 90-talets början har andelen arbetslösa bland unga i åldrarna 16-24 år nästan tredubblats, från 5 till 13 procent. Andelen med psykiska besvär har också nästan tredubblats från 7-8 procent till 20-22 procent.
- Ökade krav i samhället. Övergångsperioden från ungdom och skoltid till vuxenliv och arbete, som tenderat att bli allt längre,
- Orsakerna till psykisk ohälsa är komplexa och är inte en följd av bara bristande kompetenser utan påverkas även av livsstilar, attityder, förhållningssätt, familjemönster, kulturella mönster etc.
- Rapporter visar också att det råder ett ömsesidigt samband mellan skolprestationer och psykisk hälsa: Elever med psykisk ohälsa riskerar att prestera sämre i skolan, samtidigt som goda skolresultat skyddar mot psykisk ohälsa.

Likaså är forskning och rapporter från olika myndigheter samstämmiga i åtgärder som kan bryta tendensen med ungdomars psykiska ohälsa:

- Det finns ett starkt samband mellan upplevelsen av höga krav i skolan och dålig hälsa under skoltiden i form av psykiska besvär eller stressrelaterade besvär. Man har också sett att de elever som upplever att de får vara med och bestämma över skolarbetet inte berörs lika negativt hälsomässigt av kraven. Goda pedagogiska miljöer är bra för alla elever men särskilt viktigt för de barn och unga som lever i utsatthet. Påfrestningar kan aldrig undvikas, men barn har större chans att möta svårigheter på ett konstruktivt sätt om de upplever att de kan överblicka, förstå och se ett sammanhang i sin situation. Barn skyddas mot ohälsa genom att uppleva sin omvärld som begriplig och strukturerad, genom att förfoga över de resurser eller kompetenser som behövs för att förstå och klara livets påfrestningar, samt genom att känna sig delaktiga i det som de är med om och att det därför lönar sig att engagera sig.
- Tidig upptäckt och tidiga insatser. Det är med andra ord nödvändigt att skapa en struktur där unga kan få tidig och snabb hjälp med psykisk ohälsa.
- Hälso- och sjukvården borde göra mer för att hjälpa dessa unga.

- Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) har studerat hur unga själva upplever det stöd som de i dag får av samhället. Många av dem beskriver stödet som otillgängligt och att det inte är anpassat efter deras behov. Det behövs ett individanpassat stöd med tid för individen, ett bra bemötande och en flexibilitet i vilka åtgärder som sätts in.
- Det är nödvändigt att samverka mellan olika aktörer såsom skola, socialtjänst och vård för att barn och elever skall få det stöd som de har rätt till utifrån olika sektors ansvar.
- Elevhälsan är en strategisk resurs i skolans arbete med att identifiera elevers stödbehov och vanligtvis också för att sätta in rätt åtgärder. Elevhälsan har en betydelsefull roll som expertis, rådgivare och handledare när det gäller psykisk ohälsa och social problematik. De utgör ett komplement till lärarnas pedagogiska kompetens. I den nya skollagen som trädde i kraft den 1 juli 2011 finns flera förändringar. Elevhälsan har fått tydligare krav, elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande roll lyfts fram i skollagen, elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser och alla elever ska, utöver skolläkare och skolsköterska, ha tillgång till psykolog, kurator och personal med specialpedagogisk kompetens.
- Ett hälsofrämjande och förebyggande arbetssätt som har barnets bästa i fokus och som främjar delaktighet, jämställdhet, mångfald och likabehandling har avgörande betydelse för att förhindra psykisk ohälsa bland barn och unga.
- Samtidigt visar Skolverkets undersökningar att en mycket stor majoritet av ungdomarna trivs i skolan med sina lärare, att man har förtroende för dem och att förtroendet är ömsesidigt. I själva verket tillhör Sverige de länder där eleverna trivs bäst.

Inte i någon forskning eller rapport från berörd myndighet föreslås att arbetet med ungas psykiska hälsa ska ske könsuppdelat. Det man betonar är ett individanpassat stöd med tid för individen, ett bra bemötande och en flexibilitet i vilka åtgärder som sätts in.

Problematiken med ökad psykisk ohälsa bland barn och unga och forskningens slutsatser hur man bör arbeta för en bättre psykisk hälsa hos barn och unga täcks väl in i Eskilstuna kommuns plan för jämlik folkhälsa och social uthållighet 2017-2021. Eskilstuna kommuns plan för jämlik folkhälsa och social uthållighet täcker såväl in forskningens slutsatser om orsaker till ungdomars psykiska ohälsa och åtgärder för att förbättra ungdomars psykiska hälsa.

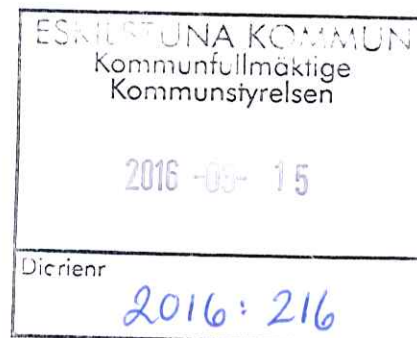
Barn- och utbildningsnämnden föreslås därför avstyrka motionen om att upprätta en handlingsplan med åtgärder för att förbättra unga tjejers psykiska hälsa.

BARN- OCH UTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN

Åsa Lundkvist
Förvaltningschef

Thomas Åkerblom
Kvalitetschef

Beslutet skickas till: Kommunstyrelsen

Motion

Upprätta en handlingsplan med åtgärder för att förbättra unga tjejers psykiska hälsa

I Välfärdsbokslutet visar statistiken för Eskilstuna kommun ett tydligt mönster vad gäller unga flickors psykiska hälsa. Många flickor i Eskilstunas i årskurs 7, 9 och gymnasiet upplever sig stressade, tycker det är svårt att få nya vänner, känner sig utsatta för indirekt mobbning, har hög förekomst av psykosomatiska symtom så som huvudvärk, ont i magen, irriterade och svårt att sova, samt upplever att de mår dåligt eller mycket dåligt. Vi vet också att tjejer inte besöker fritidsgårdarna i den utsträckning som killarna gör och vi vet att färre tjejer än killar deltar i olika idrotts- och fritidsaktiviteter.

Alldeles för många flickor upplever och lever med en psykisk ohälsa i kommunen. Detta är ett samhällsproblem som måste tas på allvar med såväl punktinsatser som förebyggande och långsiktiga lösningar.

Antidiskrimineringsbyrån Humanitas tillsammans med Mälardalens högskola har drivit en seminarieserie om näthat. Där har blandat annat Ida Östensson från Fatta! och Make Equal och Sofia B Karlsson som arbetat med AIK:s Fotboll för alla och nu på RFSL hållit i seminarium på Mdh. De berättade både om sina egna, personliga erfarenheter av att bli utsatta för näthat och hot, samt hur vi kan jobba på olika sätt för att komma åt problemen som de menar många gånger grundar sig på bristande jämställdhet och maskulinitetsnormer. Unga tjejer är i allra högsta grad utsatta för näthat och det räcker oftast med att en ung tjej tar ställning och står upp för sig själv på nätet, har åsikter om ojämställdhet och rasism så får hon snabbt kommentarer som är hatiska och hotfulla mot henne som tjej, hennes kropp, sexualitet och utseende.

Unga tjejer påverkas oerhört mycket när de begränsas att ta platsen i det offentliga rummet och stå upp för sig själva. Unga tjejer utsätts ofta för att bli kallade hora eller andra nedsättande ord när de är i skolan, är ute på fritiden och när de vistas på olika platser i olika sammanhang. När de säger ifrån så får de ofta kommentarer om just deras kropp och utseende och att de är unga tjejer. Detta påverkar deras psykiska hälsa.

Det räcker inte med att analysera stressen de upplever i skolan. Det är enormt viktigt att belysa alla de orsaker som kan göra att unga tjejer mår dåligt. Det finns idag åtgärder som kommunen missar att sätta in för att unga tjejer ska må bättre.

Vänsterpartiet yrkar därför

- Att Eskilstuna kommun utreder orsakerna till unga tjejjers ohälsa utifrån ovanstående beskrivning
- Att Eskilstuna kommun tar fram en handlingsplan med åtgärder för att förbättra unga tjejjers psykiska hälsa

För Vänsterpartiet

Maria Chergui

Maria Forsberg

Firat Nemrud

Alar Kuutmann

Solveig Pohjola

Eskilstuna 2016-03-14